

Sloučení Finanční stráže a Sboru národní bezpečnosti

Zákonu o ochraně státních hranic č. 69 z r. 1951 Sb., na jehož podkladě vznikla vojenská složka Pohraniční stráž, předcházela řada kroků, které již od roku 1945 postupně měnily systém ostrahy hranic.

Jedním z nich byl zákon č. 275 z r. 1948 Sb., kterým se s účinností od 1. ledna 1949 přenesla působnost Finanční stráže (FS) v celním pohraničním pásmu na Sbor národní bezpečnosti (SNB). V průběhu roku 1949 pak došlo ke zrušení FS a převedení části příslušníků k útvarům Pohraniční stráže SNB. Celní úřady zůstaly v resortu ministerstva financí.

Finanční stráž byla ozbrojeným sborem, střežícím celní i státní hranici. Vznikla v roce 1842 sloučením sboru pohraničních myslivců a důchodkové stráže. V roce 1918 přešla její česká část do služeb Československé republiky, která upravila činnost pohraniční finanční stráže zákonem č. 28 z r. 1919 Sb., doplnila její řady bývalými vojáky – legionáři a svěřila jí ostrahu celé délky státních hranic ČSR. Celní zákon č. 114 z r. 1927 Sb. a související vládní nařízení z r. 1927 a 1930 pak přesněji vymezily působnost finanční stráže i celních úředníků. V roce 1936 se FS zapojila do jednotek Stráže obrany státu (SOS), které od září 1938 nesly hlavní tíhu bojů v nevyhlášené válce o hranice ČSR. K 1. říjnu 1940 nacističtí okupanti zrušili celní hranici mezi Protektorátem Čechy a Morava a Německem a rozpustili českou FS.

Dekretem prezidenta republiky byla v roce 1945 FS obnovena a již od května se příslušníci FS postupně vraceli do služby na původních hranicích ČSR. Na mnoha místech se stali prvními představiteli státní správy po osvobození. Na ostraze hranic se stále více podílely i jednotky nově vzniklého SNB dislokované v pohraničí, od léta 1945 zejména Pohotovostní pluk 1 NB. Ten byl reorganizován na útvar SNB 9600, jehož pohraniční útvary zaujaly od 1. července 1946 novou sestavu OSH. Pohraniční čtyři SNB a místně příslušná oddělení FS vypracovaly společné plány služeb. Zejména armáda však prosazovala zřízení jednotného pohraničního sboru, neboť chtěla mít při přípravě obrany hranic jednoho resortního partnera. K realizaci tohoto záměru došlo po 1. lednu 1949 zrušením FS a zřízením Pohraniční stráže SNB. Přikládáme kopii jednoho z rozkazů, který tuto reorganizaci prakticky prováděl.

Zákon**ze dne 2. prosince 1948,**

kterým se přenáší působnost finanční stráže
v celním pohraničním pásmu na Sbor národní
bezpečnosti.

Národní shromáždění republiky Československé usneslo se na tomto zákoně:

§ 1.

Působnost, která přísluší v celním pohraničním pásmu finanční stráži, přechází, s výjimkou výkonu pomocné služby u celních úřadů, na Sbor národní bezpečnosti; další výjimky může stanovit vláda nařízením.

§ 2.

Výkon služby podle § 1 upraví vláda nařízením. Dokud se tak nestane, platí dosavadní předpisy se změnami plynoucími z tohoto zákona.

§ 3.

Ministr vnitra určí v dohodě s ministrem financí, kteří příslušníci finanční stráže budou převedeni do Sboru národní bezpečnosti, a upraví podrobnosti tohoto převodu.

§ 4.

(¹) Tento zákon nabývá účinnosti dnem 1. ledna 1949. Přípravy k jeho provedení lze však učiniti již před tímto dnem; zejména mohou být vydána již před tímto dnem vládní nařízení podle §§ 1 a 2 a učiněna opatření podle § 3.

(²) Tento zákon provedou ministři vnitra a financí.

Gottwald v. r.**Dr. John v. r.****Zápotocký v. r.****Nosek v. r.****Đuriš v. r.**

za ministra dr. Dolanského.

32010
SNB-útvár 9600 Praha 13,
pošt.schránka 4c.

197
OPIS

Praha dne 29.prosince 1948.

Č.j.: I - 1248 taj./1948

Věc: Finanční stráž - slou-
čení s SNB.

TAJNĚ!

Po vzájemné dohodě ministerstva financí s ministerstvem vnitra ze dne 29.prosince 1948 se nařizuje:

Oddělení finanční stráže, obstarávající ostrahu státní hranice a pohotovostní oddíly FS zůstávají prozatím v činnosti i po 1.lednu 1949.

Přednostové vrchních inspektorátů FS a jejich zástupci se zatím zařazují k velitelstvím příslušných pohraničních praporů SNB a přednostové inspektorátů FS k velitelstvím příslušných pohraničních rot SNB jako techničtí poradci. Ostatní zaměstnanci vrchních inspektorátů FS, případně inspektorátů FS buďtež zařazeni k výkonné strážní službě.

Výkon služby:

Dnem 1.ledna 1949 podřizují se oddělení FS příslušným rotám SNB, v jejichž úsecích jsou dislokována.

Výkon služby řídí velitelé rot podle rozkazů velitelů praporů SNB. Příslušníci FS, přidělení ke střežení celníšť u silničních celních úřadů, podřizují se rovněž velitelům příslušných rot SNB.

V záležitostech osobních podléhají příslušníci FS nadále finanční správě. Svá podání předkládají služebním postupem velitelstvím pohran.rot a praporů, kde je projednávají (předkoží Zem.fin. ředit., případně min.financí odd.IX/3) tam přidělení zaměstnanci FS. Všichni příslušníci FS v hraniční službě vykonávají i po 1.lednu 1949 službu v dosavadním stejnokroji. To platí i pro zaměstnance, kteří již obdrželi dekrety o převodu do SNB.

Nařízené, dosud však neprovedené přesázky (přemístění) členů FS nebudtež prováděny.

Výnos ministerstva financí č.256.221/48-IX/3 ze dne 15.12.48 zůstává v platnosti, pokud není v rozporu s tímto rozkazem.

Rozdělovník:

Oddělení štábu I, II, III, IVa, IVb.
SNB-ú.8176, 8175, 8186, 8174, 8184,
8185, 8195, 8177, 8187 po 1 kuse.

Velitel SNB-útváru 9600

plk.Homolka Jan v.r.

Za správnost opisu:

SNB-útvár 9600 Praha 13,
poštovní schránka 4 c.

KONCEPT

V Praze dne 29. prosince 1948.

Č.j. 1248 taj/1948 - I.

Pokynem MV č. .... ze dne .....

T a j **Z R U Š Ě** ! **SNÍŽEN** stupeň utajení

Věc: Finanční stráž - sloučení
s SNB-.

Platnost od .....
S p ě c **Podpis určené osoby** .....

Po vzájemné dohodě ministerstva financí s ministerstvem vnitra ze dne 29. prosince 1948 se nařizuje:

Oddělení finanční stráže, obstarávající ostrahu státní hranice a pohotovostní oddíly FS zůstávají prozatím v činnosti i po 1. lednu 1949.

Přednostové vrchních inspektorátů FS a jejich zástupci se zatímne zařazují k velitelstvím příslušných pohraničních praporů SNB a přednostové inspektorátů FS k velitelstvím příslušných pohraničních rot SNB jako techničtí poradci. Ostatní zaměstnanci vrchních inspektorátů FS, případně inspektorátů FS buďtež zařazeni k výkonné strážní službě.

Výkon služby:

Dnem 1. ledna 1949 podřizují se oddělení FS příslušným rotám SNB, v jejichž úsecích jsou dislokována.

Výkon služby řídí velitelé rot podle rozkazů velitelů praporů SNB. Příslušníci FS, přidělení ke střežení celnišť u silničních celních ~~úřadů~~, podřizují se rovněž velitelům příslušných rot SNB.

V záležitostech osobních podléhají příslušníci FS nadále finanční správě. Svá podání předkládají služebním postupem velitelstvím pohran. rot a praporů, kde je projednávají /předloží Zem. fin. ředit., příp. min. financí odd. IX/3/ tam přidělení zaměstnanci FS.

Všichni příslušníci FS v hraniční službě vykonávají i po 1. lednu 1949 službu v dosavadním stejno kroji. To platí i pro zaměstnance, kteří již obdrželi dekrety o převodu do SNB.

Nařízené, dosud však neprovedené přesázky /přemístění/ členů FS nebuďtež prováděny.

Výnos ministerstva financí č. 256.221/1948-IX/3 ze dne 15. 12. 1948 zůstává v platnosti, pokud není v rozporu s tímto rozkazem.

Souhlasí se schváleným

Velitel SNB-útváru 9600:

návrhem :

plk. Homolka Jan v.r.

Rozdělovník:	SNB-útvár	9600.....5	8796.....5
		8196.....7	7196.....7
		8296.....5	7296.....8
		8396.....6	Zásoba.....10
		8496.....6	
		8596.....5	
		8696.....5	Celkem.....69

Vypravil dne 31. XII. 1948

Jan Homolka

1248/48

TAJNĚ

SNB-útvár 9600 Praha 13,
pošt.schránka 4c.

Č.j.: I - 1248 taj./1948

V Praze dne 5.ledna 1949.

Věc: Finanční stráž - slou-
čení s SNB.

778
Pokynem MV č. .... ze dne .....
ZRUŠEN - Tuziště a zrušená útajení.
Platnost od **š p ě c h á .**
Podpis určité osoby .....

Dodatkem k výnosu ze dne 29.prosince 1948 č.j. I-1248 taj./48 stanoví ministerstvo financí v dohodě s ministerstvem vnitra toto:

Oddělení finanční stráže, obstarávající ostrahu státní hranice a pohotovostní oddíly FS zůstávají prozatím v činnosti i po 1.lednu 1949 v pásmu II, t.j. v úseku pohran. praporů SNB Hradec Králové a Opava.

V pásmu I (ZPÚ) vykonávají příslušníci FS hraniční strážní službu v rámci sestavy, stanovené velitelským SNB-útvárem 9600 Praha. Správci oddělení FS a jejich zástupci, pokud jsou úředníky, podřizují se přímo velitelským příslušným rot SNB a vykonávají pouze kontrolní službu.

Zdůrazňuje se, že v zájmu úspěšného provedení nové organizace k zajištění státní hranice jednotným sborem jest nezbytně třeba, aby příslušníci FS i SNB se vyvarovali všech nedorozumění a projevovali plné pochopení a dobrou vůli při plnění uložených jim úkolů; zvláště něho taktu jest třeba v těch případech, kde příslušníci vyšší hodnosti jsou dočasně podřizováni nižším.

V Praze dne 5.ledna 1949.

Za ministra vnitra:
plk. Kovář Jiří v.r.

Za ministra financí:
Dr. K r e y s a v.r.

Za správnost:
škpt. V o n d r a .

V. Vondra

Hozdčlovník:

SNB-útvár 9600	...	5
8196	...	7
8296	...	5
8396	...	6
8496	...	6
8596	...	5
8696	...	5
8796	...	5
7196	...	7
7296	...	8

Zúsobn 10

C c l k o n 69

1248/48

Československá FS nosila stejnokroj zelenohnědé barvy s tmavě zelenými výložkami.
V roce 1946 byl u blůzy zaveden otevřený límec s kravatou, hodnostní označení se přesunulo z límce na nárameníky a místo rozet se začaly používat pěticípé hvězdy.

Hodnosti FS (od června 1938):

<u>Pomocný dozorce –</u>	<u>1 stříbrná rozeta</u>
<u>Dozorce v I. polovici čekatelské doby -</u>	<u>2 stříbrné rozety</u>
<u>Dozorce v II. polovici čekatelské doby -</u>	<u>3 stříbrné rozety</u>
<u>Respicient -</u>	<u>2 stříbrné rozety se stříbrným lemováním</u>
<u>Vrchní respicient -</u>	<u>3 stříbrné rozety se stříbrným lemováním</u>
<u>Úřednický čekatel v I. polovici čekatelské doby –</u>	<u>1 zlatá rozeta</u>
<u>Úřednický čekatel v II. polovici čekatelské doby –</u>	<u>2 zlaté rozety</u>
<u>Inspektor II. třídy -</u>	<u>3 zlaté rozety</u>
<u>Inspektor I. třídy -</u>	<u>4 zlaté rozety</u>
<u>Vrchní inspektor II. třídy -</u>	<u>2 zlaté rozety se zlatým lemováním</u>
<u>Vrchní inspektor I. třídy -</u>	<u>3 zlaté rozety se zlatým lemováním</u>

Výcvik psůvodů FS v roce 1947

